
CSOKONAI ATTILA¹
*Nagyegyszeregy*²

*Előhang*³

*A folyóparton szájában fűszállal heverésző gondolkodó
A számítógépe előtt ülő tudóst arra inti:
„A természet fantasztikus gyorsan működik s azonkívül a
Szabályokat is pontosabban ismeri, mint mi.”*

Egyszer egy – igazi – tudós rémálomból ébredt
Reszkető ujjakkal letörölte a verítéket homlokáról
S megpróbálta felidézni mert a képek már hulltak szét:
MINDENT TUDOTT az égadta e világon mindent
Agyában ott a magyarázat kezében meg a világgéplet
Az Univerzum Elmélete⁴ a tökéletes egyenletrendszer
És az is biztos volt – az álomban – hogy nincs tévedés
Ám a Végső Igazság által fölöslegessé válik minden tudós
És isten ügyse vele az összes akadémia és a tudomány
Fölöslegessé válik elmélet filozófia maga a gondolkodás
(Nagy Sándor is sírt mert nem maradt számára újabb
Meghódítandó világ – juthatott volna eszébe a legenda)
Amikor kábulata véget ért a fürdőszobába ment hólyagját
Kiürítette fogat mosott jó hideg vízben megmosdott majd
Felöltözött s mivel már tavaszodott könnyű felöltőben
Indult el az egyetem felé szokásos útvonalán s gyalog
(„Legalább Wittgensteinnek⁵ se kell forognia sírjában”)
Már nyugodt volt derűs a langyos levegőtől ám egyúttal
Figyelmetlen is s így belebotlott az útszegélyről letörött
Jókora kődarabba felszisszent a váratlan fájdalomtól
De pár pillanat múlva másik cipője orrát nem kímélve
Nagyot rúgott bele – mintha csak a Bölcsék Köve volna⁶
S felkacagott: Ha úgy volna is! a Multiverzummal mi lesz

Utóhang két tételben:
Zárt idővekben a Föld és az Alpha Centauri között
Természetesen egyfajta időhídon a féreglyukon⁷ át
Igen-igen olyan kicsi zöld emberke forma
Hogy sehol a Földön nem lenni nyomát
Na ja visszatért mielőtt elindult volna

Hit, tér, idő
Milyen jó hogy kevés a galaxis meg a csillag
Nem fékezi le a gravitáció az örök tágulást
Ez az elgondolás nem mondható negatívnak
De 5 húrelméltre⁸ tapint rá hirtelen Tamás

¹ Csokonai Attila (Kisbajom, 1951. jan. 12., KMIK, ÚMIL, KK 2006, MIÉ 2005) költői neve.

² Az egyszeregy az 1-től 10-ig vagy 100-ig terjedő számok szorzatai, ill. az ezeket sorrendben tartalmazó táblázat.

³ Stanislaw Lem? Richard Feynman? Francis Jacob? Jay Gould? Yves Allégre? John R. Searle? John és Mary Gribbin? Richard Dawkins? Lynn Margulis? Susan A. Greenfield? Richard Leakey? Bertényi Iván? Francis Crick? Vekerdi László?

⁴ Theory of Everything (TOE). Majdnem ilyen pl. Démokritosz atomelmélete, a Laplace-féle determinizmus, a szuperhúr-elmélet.

⁵ Ludwig Wittgenstein kételkedett abban, hogy egy egyesített elméletben meg lehet ragadni a valóság lényegét.

⁶ Ez egy gömb, amivel Isten (mégiscsak) kockázik. (Lásd még 7. sz. jegyz.)

⁷ A téridő két távolosó területét köti össze rövid, pl. negyvenezer helyett pár millió kilométeres úttal. (Paul Davies: Hogyan építsünk időgépet?)

⁸ A húrelméletről lásd Hubert Mania: Isten mégis kockázik. Stephen Hawking. Bp., 2006.

Költők találkozása:

2. József Attila

A kis utcába¹ befordultak Bálint Györgyék
Mögöttük Miklós a gyönyörű szőke Fannival
Mondják nem volt akkor sem úri környék²
– A harmadikon? – Lift nincs. – Annyi baj!

Függőfolyosóról nyílik a keskeny konyha viseli
A kommunista tündér szorgos keze nyomát
Ez ama külvárosi „konyhánk” mely „homállal teli”
S pár(t)történeti leckét ad korokon át

A házigazda in medias res beszélni kezd
Hangja mély és kellemes sokan följegyezték
Felolvasott ő is a rádióban de egyetlen viaszlemezt
Nem találni tőle – Citromos tea illata lengi be az estét

Körülülük az impozáns asztalt³ rajta könyv kézirat
Az irodalom derűjére vágynak és mivel fiatalok
Kézbe veszik a friss Valóságot⁴ de már érzik vad
Koruk haladékát tizenkét év s mindhárom férfi halott

Hálóját az este már fölemelte a mellékudvarból
„Dolgozni csak pontosan, szépen” – de az idillből mára elég
Zsenitudat és féltékenység dül a költőkben ez így van jól
De mint a Sarló és Kalapács⁵ lecsap a Szegedi Új Nemzedék⁶

A Dunánál a legszebb verset – *Elégia Hazám Eszmélet* –
Harmincnyolcig még Attila írja de Szárszó és Abda
Közt Miklós az ódát eklogát hexametert végül Veszprémet
Elhagyva üres marad az írka utolsó pár lapja⁷

Mondd Miklós mért kedvelted a szektás Juditot
S Te Attila Radnótit miért nem tartottad többre
Vagyok ami vagyok mondá a Sors s rátok zúdított
Olyan hírnevet hogy lett kettőtöknek hét⁸ sírgödre

Ui.
Állítólag most egy szegény nő lakik abban a lakásban
Mit tesz isten három aprócska gyermekkel
Mindent elkövetek hogy azt a szoba-konyhát lássam
S enyém legyen ám ahhoz előbb a lottón nyernem kell⁹

Bp. 2006. október 15.

¹ A Székely Bertalan utcáról van szó, itt lakott, a 27. sz. alatt Szántó Judit szoba-konyhás lakásában (III. 47.) J. A. Egyelőre nem jelzi emléktábla.

² A környék ma sajátos arculatot mutat kopott és felújított, sőt újonnan épült lakóházaival, kis- és nagykereskedésével, állandóan profilt váltó boltocskáival, szépségszalonjaival.

³ Etustól kapták.

⁴ A Valóság c. lap 1932 nyarán jelent meg J. A. és Fejtő Ferenc szerkesztésében. Ebben szerepelt J. A. Egyéniség és valóság c. írása, Radnóti Emlékezz, Hiroshi! c. verse, Bálint György Három magyar darabról c. bírálata. Úgy képzeltem, a lap megjelenését megünnepelték. A filológusok megerősítik vagy megcáfolják eme látomásomat.

⁵ Ebben írták le, hogy J. A. szociálfasiszta.

⁶ Ez a szélsőjobb lap Radnótit támadta meg.

⁷ „A kertészről vett”, húsz, kockás lapot tartalmazó írka az Avala 5 feliratot viselte, benne Radnóti legutolsó versei, többek közt a Levél a hitveshez, Hetedik ekloga, Erőltetett menet, Razglednicák. Pontosán 6 lap és 1 oldal maradt üresen benne.

⁸ J. A. sírhelyei: Szárszói temető, Fiumei úti temető, uo. Munkásmozgalmi parcella, családi sírbolt. Radnótié: tömegsír, győri zsidó temető, Kerepesi úti temető.

⁹ Lásd Paranoiás gambling az Egy kis séta c. versemben, ill. a hozzá fűzött megjegyzéseket.